

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VI. Cœlitum nomen in menstruâ schedâ expressum, quid sibi velit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

CAPUT V.

Origo menstruæ sortitionis Divorum
Cælitum.Menstrua
sortitio
Sanctorum:Ejusque
origo.

Inter complura colendorum Divorum pia incita-
menta, primum videri potest, menstrua sortitio
Sanctorum, tam Parthenorum sodalium, quam religio-
forum cætuum consuetudine recepta. Origo illius hæc.
Franciscus Borgias, Gandiæ Princeps, vir sanè ma-
gnus quacunq[ue] spectetur. Opibus florebat, doctrinâ
non carebat, virtute præstabat, gratiâ pollebat. Nam à
Carolo Quinto Imperatore Maximo in aulam adsci-
tus, honoribus & largiendorum terrarumq[ue] censu au-
ctus est. Inter has ille divitias atq[ue] delicias, inter has il-
lecebras aule Sireniumq[ue] cantus, jejuniorum famem,
flagellorum sævitiam, ciliciorum asperitatem non inter-
mtebat, divina frequentabat assidue, pius magis in au-
lâ quàm multi in cœnobio. Si quando ille aucupio va-
cabat, vincendi sui causâ, sapiens captas jam volucres
generoso animo liberas rursus avolare permittebat,
& missionem dabat: aut etiam dum aliis minorum gen-
tium avib[us], casses & retia intendebat, tantisper ani-
mo volutabat, quàm non dissimili fraude cacodæmon
miseros homines in suas pedicas pertraheret. Inter hæc
tam varia pietatis exercitia, illud etiam minimè negle-
xit. Erat solenne familiæ Borgiæ vetere instituto, ut è
Divorum numero aliquem quot annis sorte educerent.
Hunc illi toto quidem anni spatio, sed illo præcipuè die
qui ei Divo sacer esset, singularibus obsequiis colebant
sibiq[ue] demerebantur, adhibito ad lautas epulas certo
mendicorum & pauperum numero, quos vicatim col-
ligebant, iisdemq[ue] ad mensam ministrabant. Servabat
religiosè hunc morem, etiamnum adolescens Franci-
scus, qui postea felici ingenio reperit, ut quot mensibus
Divorum singuli, singulis schedis inscriberentur distri-
buendi.

Atq[ue] hanc sortitorum Divorum rationem Bor-
gias, postquam in sancti Ignatii Lojole familiam transi-
vit, Societatem Jesu amplexus, in eandem secum
migravit & omnium suffragiis hoc sanxit, ut eo quo di-
xi modo singulis mensibus suum quisq[ue] Divum sorte
caperet, vario cultu afficeret, eiq[ue] se quotidie per men-
sem illum impensius commendaret, & devoveret. G. R.
Nesciveram sanè tantum virum consuetudinis istius
auctorem, qui olim Dux Gandiæ, Gothalanæ Prorex,
tertius in Societate Jesu Generalis fuit. Vir magnæ
virtutis & vel inde notus, quod cum juvenis obeso ad-
modum & crasso esset corpore, post assiduis jejuniis ci-
borumq[ue] abstinentiâ, à cœnâ temperans, adeo se ipse
maceravit, ut ventris cutem duplicaret, & pellem togæ
instar, quod veller, traheret; utrem dissiles esse inanem.
P. L. Hanc tu abstinentiam miraris? nec immerito: ego
tamen magis animi demissionem miror & obedien-
tiam, quæ utraq[ue] virtus in hoc viro verè admiranda.
Habemus igitur auctorem menstruæ illius sortitionis,
quæ suam nobilitatem suo debet inventori.

CAPUT VI.

Cælitum nomen in menstruâ schedâ expre-
sum quid sibi velit.

Indagavimus originem & caput piæ istius consuetu-
dinis, nunc portò videamus, quid ipsis schedulis per-
scribatur.

In men-
struâ sche-
dâ nomen
patroni &
mêsis dies
cur.

Primum quod in oculis incurrit, est nomen Cæli-
tum, seu, Patroni menstrui aut Patronæ, appositum unâ
mensis die, qui eidem dies mortis & ultimus fuit, seu
natalis & primus vitæ quam adiit immortalis. Hic ego
te, mi optime Sodalis, aut quisquis alius menstruum

A Sanctum capis, ad examen cito, quæroq[ue]: Amabo te,
mi juvenis, mi vir, quid cogitas, cum in menstruali
chartulâ (ut agamus de eo, in quo agimus mense) Di-
vum tibi in auxiliarem patronum designatum legis, &
vel Misnensis Pontificis, & Monacensis Tutelaris Pa-
troni Bennonis, vel Pontificis Augustani Udalrici, vel
magni Apostoli Jacobi, vel Christi amatrix Magdale-
næ, vel Mundi deceptoris Alexii, vel nobilissimi medici
ac martyris Pantaleonis nomen intueris, quæ hæc animi
tui sensa, quæ tuæ cogitationes sunt? An verò satis esse
putas Divum menstruum accepisse, reverenti osculo sa-
lutasse, nomen inspicisse, perlegisse reliqua: Mox, ubi
domum ventum est, obvio libello abdere, aut pulpito
velut captivum includere, aut etiam contemptum ut vi-
lem chartam abjicere, mensem elabi sinere, nec mense
toto vel semel porrecti Sancti nomen aspicere, imò nec
meminisse quidem accepti. Hoc non est honorare, non
est hoc colere Cælitres: satius esset hospitem hunc è celo
nunquam domo admittere, quàm sic habere irreveren-
ter, aut turpiter ejicere. Aliud sibi postulat menstrua
sortitio Sanctorum. Atq[ue] ideo omnium primò in hunc
modum cogitationes tuas formabis: En, novam vitæ
meæ mortique tutelam. En, D. Christophorus, en
D. Margarita, aut, en D. Ignatius piâ sorte mihi assigna-
tus est in patronum. Et hic quidem homo fuit perinde
ut ego, quem fames sitisque exercere, quem frigus & cal-
or urere, quem humanæ miseriæ omnes, acq[ue] ut me
affligere, quem mors denique superare, solum verò
Peccatum expugnare non potuit. Non quod ille ab om-
ni profus labe cûlâ eximius vixerit, sed quod pravorum
affectuum & suipius victor insignis, nullum in se gra-
vius delictum admisisset, aut admissum maturè gemitu-
bus & oculorum fontibus eluerit. En, (dices tibi ipsi)
hic Divus, aut hæc Diva jam supra est, in illo meliori or-
be, in illo cæruleo palatio, in arcè illâ stellatâ & auratâ, in
immenso Divorum theatro, Angelorum cognatus, imò
ipse Angelus, Deo fructus, Christum videt, Christi Ma-
trem intuetur, ambrosiâ pascitur & ne stare, vitam vivit
immortalem & beatam. O quantum mutavit ab illo
non hoc futurum credebant, qui illum olim contume-
liis, irrisuibus, convitiis impetebant: mori videbantur,
& ecce vivit non moriturus æternum. Hæ, mi Sodalis,
mi Religiose, cogitationes tuæ primæ sunt, quoties in
manus sumis schedâ menstruum.

§. I.

P. Proximum est Sanctorum res gestas libris compre-
hensas adire, & in iis, quem tuus ille Divus vitæ re-
norem servavit, exquirere. Quâ in re Surios, Lipoma-
nos, Barónios, aliisque complures habemus luculentos
scriptores, & Divorum disertos encomiastas, è quibus
tu tibi unum delige, qui omnia ex ordine, patroni tui
acta & virtutes perenseat, ostendatq[ue] quâ imitari
possis, quâ debeas. Ubi mores illius sanctissimos & om-
nem vivendi periodum pervidisti, tecum ita deinceps
statue. Ergo huic aut constantissimo martyri, aut castis-
simæ Virgini, huic Cælitri defensori meo, hoc mense has
quotidie preces adnumerabo, hæc illi jejunia, has illi
flagellationes, has elemosynas, hæc alia atq[ue] alia
iplius honori facerabo, sin ilque certâ die quâ aliqui
non solem, ubi prius omnem animum per confes-
sionem purgare, divinitum epulum accumbam, in quo
mibi eum in amicum & patronum magis conciliem at-
que propitiem, per illum ipsum cæli regem dominum-
que, quem lingua mea perinde ut alimoniam sum exce-
pturus.

§. II.

Hic ego te, Gerarde, rem unam bene & in solidum
velim capere: De cultu Cælitum agimus & qui-
dem tali, qui & ipsis placeat, & nobis proficit. In quo
mihi

mihi videntur ii præclarissimi & sibi consilere, & Sanctis plurimum deferre, qui festis diebus omnibus Christi Domini, Sanctorum Angelorum, Divorum Apostolorum, notiorum martyrum, celebriorum Virginum, divinam mensam frequentant, Regem Sanctorum omnium suscipiunt, & tam illum ipsum Dominum quem suscipiunt, quam per illum, illius diei Divum, ad vitæ suæ horam ultimam, & supremam cum morte luctam invitant. GERAR. Consilium mihi non displicet, sed quæso, explicatius hoc trade. POL. Obsequor quantum possum: ausculta. Sit dies Christo Nascendi, aut è sepulchro Resurgenti, aut in cælum Ascendenti sacer: sit dies Matri Virgini aut Natæ, aut Lustratæ, aut ab Angelo Salutatæ, aut cælo Receptæ festus: sit dies Divo Michaëli Archangelo, aut sancto Bartholomæo Apostolo, aut generosissimo martyri Laurentio, aut doctissimæ Virgini Catharinæ, aut cuicunque alteri è notioribus Divis Natalis: hoc tali die, ita Christum, ita & Cælitis meo bono venerabor. Animi foribus per confessionem expiatis, sanctissimæ Eucharistiæ divinum epulum accedam, & ubi cælestem hunc panem jam in ipsam linguam recepero, si dies sit Christo Nato solennis, sic precabor:

O mi amantissime IESU, ego te per teipsum, quem ore jam fero, & per hunc Natalem diem tuum humillime rogo, sis mihi in ultimo decessu meo propitius iudex. Quod si dies Divo Michaëli Archangelo, & universis in cælo Angelis sit facies, preces illas paululum variabo in hunc modum: O beatissime Archangele Michael, & O sanctissimus Spiritus, Angeli Dei, per hunc Dominum meum & vestrum, universos vos ad agnitionem meum ultimum invito, adesse tunc mihi, & in extremis meis iuvate me. Hæc ego in specimen solum propono: addi his potest quicquid tunc temporis melior sensus aut affectus suggererit. Quod si dies festus sit, aut uni Apostolorum, aut alicui è Martyrum, vel Virginum cætu, aut quibuscunque denum Divis aliis, tum ego preces meas sic instruam: O beati Apostoli Philippe & Jacobe, aut, O beate Georgi Martyr, aut, O beate Ioannes Baptista, per hunc ipsum Dominum, quem lingua gero, ardentissime te precor, ad sis mihi morienti, & a bono Deo hanc unam pro me gratiam impetra, ut in obitu meo cum Deo sim in gratia. Vix ullus ab omni sensu tam sterilis est, quin his & plura & meliora in rem suam precari possit, si animum attendat. Et hoc ego magni momenti duco, sic piis ac providis curis ad ultimum cum morte luctamen, ad fatiendum illam necessitatem, ad illum Aternitatis ingressum se suæque maturæ disponere. Si quid ego iudico, vix gratia divinæ excidet, qui gratiam illam tam laudabili ambitu quaesierit, non pavebit ad aternitatis ostium, qui tot viæ duces ac comites habuerit, diabolorum rabiem non formidabit, qui tot Angelos obtinuerit defensores: vix causâ caderet ad ultimum tribunal, cui tot patroni suppetias venerint, viveret, qui sic mori conabatur. Et hoc quoque arcanum è meo, mi Gerarde, in tuum mihi carissimum cor libuit transferre. Scis, consilia bona, primum bona sunt cum fiunt. Nec ignoras, neminem gratis servire Deo, aut Divis. Quidquid officii Cælitibus impenditur, amplissimo redditu fœnore. Audi rem miram & veram, cui consignatæ tabulæ fidem tribuunt. Est certe, ut dixi: Cælitum cultus nunquam indotatus, & sine præmio abit.

§. III.

Henricus ab Haiden Canonicus Treverensis, parimorum elegantia & nobilitate juvenis, cum ab extrema pueritia septem annos in Collegio Germanico Romæ egisset, instanter requisitus à suis, reditum parabat in patriam: sed veram illi patriam Deo destinante, incidit in febrem, quæ octavo die attulit mortem. Monitus à sacerdote de necessitate ultimâ (jam ante se generali confessione præmunerat) ad Apostoli Andrea corpus quod Malphi colitur, pro valetudine peregrina-

tionem voveret: certam de in pecuniam ad crucem argentam ponendam in aede S. Apollinaris, is est Collegii patronus: itémque ad pallium, quo altare operiretur Deiparæ Virginis, in cuius erat Sodalitio, reliquit. His rebus ita dispositis, eum somnus multis præsentibus oppressit, post paulû evigilans, accersito sacerdote, qui erat ei à confessionibus: O pater, inquit, ô mi Pater, quæ ego vidi? Quæ? interrogat ille. Cui æger: Quæ nec oculis, inquit, nec auribus, sed nec ullo sensu percipi possunt. Cum commovisset expectationem, & jungerentur omnium preces, subiecit inter ætonitum lætûmque, sed propior læto: Salus mea fuit in angusto: at benignitas MARIE Virginis, Sanctorumque Andrea, Apollinaris, & Martyrum nostrorum tutelarium in tempore succurrit. A demone sum ductus ad iudicem. Magna vis (cum solus essem) circumstabat accusatorum, varia crimina objectantium, jam jamque exactor supplicii me pertraherebat ad gehennam. Cum abesset propè nihil quin essem miserrimus, adstitit misericordiæ parens, & ad illos conversa: Quod vos istum? quid vobiscum illo, qui tot annos mihi in meâ Congregatione servivit? Consecutus deinde Andreas, idem indignans, titulum ostendebat mei patrocinii, quam voveram ad ejus tumulum peregrinationem. Sanctus postremò Apollinaris cum ceteris martyribus, quorum sacralipsana in aede nostra sunt, vim inhibuit adversariorum, memorans crucem, quam proximè mandavi faciendam. Ita, quæ Deo est gratia, periculo simul somnôque solutus sum. Hæc cum dixisset exultans, quartâ ferè post horâ animam reddidit Conditore. Ita nemo gratis colit Cælitis, quisquis eos animo colit sincere.

CAPUT VII.

Quo fine mensuris Cælitibus sententiosum dictum addatur.

Alterum, quod post Divi nomen in mensurâ tabellâ pericribitur, est provinciatum (nos sententiam dicimus) vel ex ipsis divinis Bibliis, aut è sanctorum Patrum monumentis, aut piorum scriptorum libris. Quod quidem dictum etsi unum sit, & plerunque breve esse solet, sæpe tamen ei cui sorte obigit, plus attulit emolumenti, quam si is omnia Abulenſis præfatis Tostati volumina evolisset. Pauca sæpius vocula miros in animis hominum effectus dederunt.

§. I.

Sanctus Antonius etiam juvenis, cum in templo illud Christi promissum decantari audisset: Centuplum accipiet & vitam æternam possidebit, vix è sacrâ aede digressus, patrimonii sui rutilantem acervum hilari ore invalit, & maximam illius partem ambabus manibus in pauperes tribuit, totum daturus, ni soror obstitisset. Brevi post idem in templo, Evangelico illo monito: Nolite solliciti esse in crastinum, sic attonatur, ut nihil jam amplius cunctandum ratus, moræque omnis impatiens, continuo toti Mundo, rebus suis omnibus, sibi que ipsi dixerit æternum Vale, multarum gentium in Ægyptiâ eremo factus pater. Seraphicus Franciscus prima verba dominicæ præcationis: Pater noster, qui es in cælis, attentius secum expendens, mox patri suo & matri, mox opibus & voluptatibus omnibus renunciavit, & ad trophæum crucifixi Regis pervolvit nudus. Notum est & illud in ejusdem Divi ore frequentatissimum: Deus meus, Deus meus & omnia. S. Hieronymum assiduâ formidine percussum tenebat unica illa sententia: Surgite mortui, venite ad iudicium. Hoc illi epulas omnes perfudit amarissimo cinere. Christus è rudi piscatorum plebe Orbis oratores, & cæli Principes fecit, duabus solum voculis istis, Sequere me. Simeon Stylites audit in templo à sacerdote

L 1 4

cani: